

ارزیابی روش الایزا با استفاده از آنتیژن‌های دفعی – ترشحی توکسوبلاسمای توکسوبلاسموزیس در موش صحرایی

سیدحسین عبداللهی^{۱*}، عباس محمودزاده^۲، مهران بهادران^۳

پذیرش: ۱۳۸۳/۹/۱۰

بازتگری: ۱۳۸۳/۷/۲۲

دریافت: ۱۳۸۳/۲/۱۹

خلاصه

سابقه و هدف: با توجه به گزارش‌های قبلی، به نظر می‌رسد آنتیژن‌های دفعی – ترشحی (E/SA) توکسوبلاسمای گوندی نشانگرهای مناسبی برای تشخیص توکسوبلاسموزیس با روش‌های سرولوژی باشند. در مطالعات قبلی معمولاً مایع رویی کشت سلولی توکسوبلاسمایا محیط کشت RPMI-1640 که تاکیزوئیت‌های تک یاخته در آن انکوبه شده بودند، به عنوان ترکیب حاوی E/SA استفاده شده‌اند. این مطالعه به منظور ارزیابی روش الایزا با استفاده از مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلوده به توکسوبلاسمایا (یکی از ترکیبات حاوی آنتیژن‌های دفعی – ترشحی توکسوبلاسمایا) به عنوان آنتیژن، برای تشخیص توکسوبلاسموزیس در موش صحرایی صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی که ۳ روز قبل به طریق تزریق داخل صفاقی با تاکیزوئیت‌های توکسوبلاسمایا آلوده شده بود، کشیده شد و با دور $g \times 750$ به مدت ۱۵ دقیقه سانتریفیوژ گردید سپس رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪) (ترکیب حاوی آنتیژن‌های دفعی – ترشحی) از مایع رویی آن تهیه شد. ۴۰ سر موش صحرایی نر با سن ۷-۱۰ هفته و غیرآلوده به توکسوبلاسمایا (Dye - Test منفی) انتخاب و به هر کدام $10^4 \times 4$ تاکیزوئیت توکسوبلاسمایا از طریق داخل صفاقی تزریق گردید. به منظور انتخاب نمونه سرم مناسب از مراحل سیر آلودگی، سرم روزهای ۸، ۱۵، ۲۲، ۴۰ و ۶۰ بعد از آلودگی موش‌های صحرایی تهیه شد در مرحله بعد نمونه‌های سرم روزهای فوق مربوط به ۱۰ سر از آن‌ها به روش dye-test و سرم روزهای ۱۵ و ۶۰ تمام حیوانات بعد از آلودگی نیز به عنوان نمونه‌های مناسب هم به روش dye-test و هم به روش الایزا با استفاده از ترکیب حاوی E/SA تهیه شده به طریق مورد نظر در این مطالعه، آزمایش شدند.

یافته‌ها: با توجه به نتایج آزمایش سرم روزهای مختلف موش‌های صحرایی آلوده، سرم روز ۱۵ و ۶۰ به عنوان نمونه‌های مناسب انتخاب شدند تحت شرایط مورد نظر در این بررسی، Cut-off تست الایزا با ۹۹٪ اطمینان برابر ۰/۳۳ تعیین گردید که میزان جذب نوری تمام نمونه سرم‌های روزهای ۱۵ و ۶۰ آلودگی و همچنین دو مورد از سرم‌های منفی بالاتر از آن بدست آمد. ویژگی و حساسیت آزمون نیز به ترتیب ۹۵٪ و ۱۰۰٪ تعیین شد.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که روش الایزا تحت شرایط مورد نظر در این مطالعه و با استفاده از رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلوده به توکسوبلاسمایا، آزمون نسبتاً مناسبی برای تشخیص توکسوبلاسموزیس در مدل حیوانی مورد مطالعه می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: توکسوبلاسموزیس، الایزا، آنتیژن‌های دفعی – ترشحی، توکسوبلاسمای گوندی

^۱ استادیار گروه میکروبیولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۰۳۴۱-۵۲۳۴۰۰۳، فاکس: ۰۴۱-۵۲۲۵۰۹، پست الکترونیکی: habdollahi38@yahoo.com

^۲ دانشیار گروه میکروبیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۳ کارشناس ارشد انگل‌شناسی، عضو هیأت علمی گروه میکروبیولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

مقدمه

توجه پژوهشگران به آنتیژن‌های دفعی- ترشحی (E/SA)^۴ انگل جلب شده است. محمودزاده و همکاران (۱۹۹۹) گزارش کردند که روش الایزا نقطه‌ای^۵ با استفاده از مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده شده با سویه RH توکسوبلاسمایوندی دارای ارزش تشخیصی بالایی برای تشخیص توکسوبلاسموزیس در موش صحرایی می‌باشد [۱]. مطالعات کازابون و همکاران^۶ (۱۹۹۴) نشان داد که برخی از آنتیژن‌های دفعی ترشحی توکسوبلاسما و آنتی‌بادی‌های تولید شده علیه آن‌ها تنها زمان خاصی از دوره توکسوبلاسموزیس، در سرم قابل شناسایی می‌باشند همچنین نوع، میزان و زمان قابل شناسایی بودن ایمنوگلوبولین‌های IgE، IgM، IgA، IgG توکلید شده علیه این آنتیژن‌ها در سرم موش‌های آلووده به سویه‌های مختلف توکسوبلاسما متفاوت می‌باشد [۴]. الساندر و همکاران^۷ (۲۰۰۲) گزارش کردند که ترکیب دفعی - ترشحی ۹۷ کیلودالتونی از تاکیزوئیت‌های توکسوبلاسما، تولید IgM، IgG را در فاز حاد توکسوبلاسموزیس تحریک می‌کند ولی در مرحله مزمن تنها IgG را شناسایی می‌کند؛ بنابراین به عنوان یک مارکر مناسب برای استفاده در آزمون‌های تشخیصی قابل بررسی می‌باشد [۳]. یاماموتو و همکاران^۸ (۱۹۹۸) گزارش کردند که ترکیبات آنتی‌ژنی مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده به توکسوبلاسما گوندی، ایمنوگلوبولین‌های IgA، IgM، IgG توکسوبلاسما در سرم انسان را شناسایی می‌کنند و به عنوان مارکر برای استفاده در روش‌های سرولوژی به منظور تشخیص توکسوبلاسموزیس قابل بررسی می‌باشند [۱۹].

توجه به خصوصیات گزارش شده از E/SA این آنتیژن‌ها نشانگرهای مناسبی برای استفاده در تست‌های سرولوژی جهت بهبود ارزش تشخیصی این روش‌ها برای تشخیص توکسوبلاسموزیس به نظر می‌رسند [۱۱، ۹، ۵]. بنابراین از آنجایی که مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده به توکسوبلاسما به عنوان یکی از ترکیبات حاوی E/SA گزارش شده است، مطالعه حاضر به منظور ارزیابی روش الایزا

توکسوبلاسموزیس^۹ بیماری شایع در سراسر دنیا است که در اثر آلوگی با تک یا خمثه توکسوبلاسمایوندی^{۱۰} متعلق به خانواده اپی‌کمپلکس^{۱۱} بروز می‌کند. انسان از طریق اکتسابی و مادرزادی به این بیماری مبتلا می‌شود. آلوگی در فرادر با سیستم ایمنی سالم معمولاً بدون علامت یا همراه با علایم خفیف می‌باشد ولی برای کودکانی که در دوران جنینی آلووده شده‌اند (مادرزادی) و افراد دچار نقص ایمنی ممکن است عوارض شدید و حتی مرگ را به دنبال داشته باشد [۱۱، ۹، ۲]. تشخیص سریع و دقیق توکسوبلاسموزیس دارای اهمیت زیادی می‌باشد زیرا با تشخیص به موقع و درمان مناسب، عوارض ناشی از این بیماری به میزان قابل توجهی کاهش پیدا می‌کند. اگرچه تلقیح نمونه به حیوان حساس، کشت سلولی و مشاهده انگل در برش‌های بافتی یا گسترش تهیه شده از مایعات بدن برای تشخیص توکسوبلاسموزیس از حساسیت و ویژگی مناسب برخودار می‌باشند اما به دلیل نیاز به امکانات خاص، صرف زمان نسبتاً زیاد برای مشخص شدن نتیجه آزمایش و خطر آلوگی افراد و محیط کار (به دلیل کار با انگل زنده) معمولاً در آزمایشگاه‌های تشخیص طبی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند [۱۹، ۱۲، ۱۰].

تعیین آنتی‌بادی تولید شده علیه توکسوبلاسما در سرم افراد، روش رایج تشخیص توکسوبلاسموزیس است. آزمایش‌های موجود برای این منظور با استفاده از آنتی‌ژن‌های غشایی یا سیتوپلاسمی انگل طراحی شده‌اند. وجود برخی مشکلات از جمله پایداری متفاوت ایمنوگلوبولین‌های قابل شناسایی توسط این آنتی‌ژن‌ها، بروز مثبت کاذب در اثر وجود فاکتور روماتوئیدی و آنتی‌بادی‌های طبیعی، تفسیر نتایج این آزمایش‌ها را مشکل می‌کند و گاهی اعلام نظر قطعی در این رابطه غیر ممکن می‌باشد [۱۵، ۶].

جهت برطرف شدن مشکلات فوق، بررسی‌های زیادی به منظور شناسایی ترکیباتی از توکسوبلاسما به عنوان آنتی‌ژن جهت استفاده در سنجش‌های ایمنی طراحی شده برای تشخیص توکسوبلاسموزیس صورت گرفته است. در این رابطه

4- Excreted / Secreted Antigens

5- Dot-ELISA

6- Cazabon et al

7- Alessander et al

8- Yamamoto et al

1 - Toxoplasmosis

2- Toxoplasma gondii

3- Apicomplexa

توکسپلاسموزیس) به صورت سریال رقت و تک رقتی آزمایش گردید. به طور خلاصه سریال رقت دو برابر از سرم مورد نظر در حفره‌های میکروپلیت مناسب تهیه و به هر حفره حاوی سرم، ۵۰ میکرولیتر کمپلمان و ۲۵ میکرولیتر از سوسپاسیون سرم فیزیولوژی حاوی 72×10^5 تاکیزویت توکسپلاسمایر میلی لیتر اضافه و میکروپلیت به مدت یک ساعت در ۳۷ درجه قرارداده شد. پس از آن ۲۵ میکرولیتر از محلول رنگ متیلن بلو به تمام حفره‌ها اضافه و پس از یک ساعت انکوبه در ۳۷ درجه، میکروپلیت ۱۰ دقیقه در حرارت اطاق قرار گرفت. در پایان به کمک میکروسکوپ اینورت تعداد ۱۰۰ تاکیزویت از هر حفره شمرده و تعداد رنگ گرفته‌ها تعیین گردید. رقتی از سرم که٪ ۵۰ تاکیزویت‌ها رنگ گرفته بودند (رقت نهایی)^۱ انتخاب و با کنترل (در این مطالعه رقت ۱ به ۲۵۶) مقایسه شد. در روش تک رقت، تنها سرم رقیق نشده به کار می‌رفت و بقیه موارد با روش سریال رقت یکسان بود [۱۲].

۴۰ سر از موش‌های صحرایی که سرم آن‌ها از نظر وجود آنتی‌بادی علیه توکسپلاسمایر منفی بود (نقطه پایان تیتراسیون سرم آن‌ها با روش رنگ‌سنجی به طریق سریال رقت کمتر از ۱ به ۳۲ و به طریق تک رقت حداقل ۹۵٪ تاکیزویت‌ها رنگ گرفته بودند) انتخاب و به هر کدام 4×10^6 تاکیزویت سویه RH توکسپلاسمایر به طریق داخل صفاقی تزریق گردید [۱۵]. به منظور انتخاب نمونه‌های مناسب سرم از مراحل آلودگی، روزهای ۱۵، ۲۲ و ۶۰ مانند مرحله قبل از موش‌های صحرایی خونگیری و سرم آن‌ها جدا گردید. در مرحله بعد ۱۰ سر از موش‌های صحرایی آلوده شده به طور تصادفی انتخاب و نمونه‌های سرم روزهای فوق مربوط به آن‌ها با روش نونه‌های آزمایش شد منفی نتیجه شد. تمام رنگ‌سنجی آزمایش شد سپس سرم روزهای ۱۵ و ۶۰ موش‌ها به عنوان نمونه‌های مناسب به روش رنگ‌سنجی آزمایش شدند [۱۶، ۱۲]. نمونه سرم‌های قبل از آلودگی موش‌ها به عنوان نمونه‌های منفی در نظر گرفته شد.

برای اثبات بروز توکسپلاسموزیس در موش‌ها به دنبال تلقیح تاکیزویت‌ها و تایید نتایج تست رنگ‌سنجی (عدم آلودگی موش‌ها به توکسپلاسمایر قبل از دریافت تاکیزویت‌ها

به عنوان یک آزمون حساس و قابل انجام در آزمایشگاه‌های تشخیص طبی با استفاده از رسوب سولفات آمونیوم اشباع (٪۳۰) این ترکیب، برای تشخیص توکسپلاسموزیس در موش صحرایی صورت گرفت.

مواد و روش‌ها

۱- تهیه آنتی‌زن

مایع صفاق موش‌های سفید کوچک آزمایشگاهی که سه روز قبل با تاکیزویت‌های سویه RH توکسپلاسمایر گوندی ۱۰٪ تاکیزویت در هر میلی‌لیتر) به روش تزریق داخل صفاقی آلوده شده بودند، خارج و با دور $750 \times g$ به مدت ۱۵ دقیقه سانتریفیوژ و مایع رویی به عنوان ترکیب حاوی E/SA جدا شد.

برای تهیه رسوب سولفات آمونیوم اشباع (٪۳۰) پس از تعیین مقدار سولفات آمونیوم مورد نیاز (۱۶۴ میلی‌گرم به ازای هر میلی‌لیتر ترکیب حاوی پروتئین مورد نظر در صفر درجه سانتیگراد)، ترکیب حاوی E/SA در دمای مناسب قرار داده و در حالی که به وسیله همزن مغناطیسی دائم مخلوط می‌شد، نمک تدریجاً به آن اضافه گردید بعد از افزودن سولفات آمونیوم تعیین شده به ظرف حاوی مایع صفاق موش آلوده، محلول به مدت یک شب در یخچال قرارداده شد. پس از آن به مدت نیم ساعت با دور $3000 \times g$ سانتریفیوژ گردید سپس مایع رویی آن خارج و رسوب به مدت ۲۴ ساعت در مقابله با فتریس اسید کلریدریک 0.05 Molar با $\text{PH}=7/4$ دیالیز (کیسه دیالیز با 10 KD cut-off) تهیه شده از شرکت بیوژن ایران) و با قرار دادن کیسه دیالیز در مقابله جریان شدید هوا (کولرگازی) تغلیظ و به روش برادفورد، میزان پروتئین آن محاسبه گردید [۱۹، ۱۳، ۱۲].

۲- تهیه نمونه‌های سرم

موسهای صحرایی نر با ۱۰-۷ هفته سن برای این منظور انتخاب شدند [۸] برای اطمینان از عدم آلودگی قبلی آن‌ها به توکسپلاسمایر گوندی از حدقه چشم‌شان خون‌گیری و سرم آن‌ها به روش رنگ‌سنجی^۱ (تست طلایی برای تشخیص

پلیت با استفاده از اسپکتروفوتومتر چند کانالی در طول موج ۴۹۲ نانومتر تعیین شد.

د - تعیین Cut-off تست

در این قسمت تمام سرم‌های منفی با رقت مناسب آنتیژن، سرم و کونژوگه (به دست آمده از مراحل قبل) به صورت دوتایی در قالب الایزا غیرمستقیم به صورت تک رقتی آزمایش شدند، پس از تعیین میزان جذب نوری حفره‌های پلیت با اسپکتروفوتومتر چند کانالی در طول موج ۴۹۲ نانومتر، میانگین رقت‌های دوتایی نمونه‌ها محاسبه و نمودار فراوانی آنها رسم گردید هم‌چنین میانگین و انحراف از معیار میانگین‌ها نیز محاسبه شد [۵].

۴ - انجام الایزا

در این مرحله پس از تعیین رقت مناسب گونژوگه رقت مناسب آنتیژن [رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪)] مایع صفاق موش آلوده شده با تاکیزوئیت‌های توکسیپلاسمما، رقت مناسب سرم (سرم موش‌های آلوده شده با تاکیزوئیت‌های توکسیپلاسمما)، cut-off تست محاسبه و نمونه‌های سرم مورد نظر (سرم‌های منفی، سرم روزهای ۱۵ و ۶۰) به روش الایزا غیرمستقیم به صورت تک رقتی آزمایش شدند [۱۳، ۱۵] و با توجه به نتایج حاصل، ویژگی و حساسیت روش مذکور برای تشخیص توکسیپلاسموزیس در موش صحرایی از روابط زیر محاسبه گردید (مثبت و منفی کاذب و حقیقی سرم‌ها بر اساس مقایسه نتایج تست رنگ‌سنگی با نتایج روش الایزا تعیین شده است).

مثبت حقیقی

$$= \text{حساسیت} \times 100$$

$$\text{منفی کاذب} + \text{مثبت حقیقی}$$

منفی حقیقی

$$= \text{ویژگی} \times 100$$

$$\text{مثبت کاذب} + \text{منفی حقیقی}$$

نتایج

تھیه نمونه‌های سرم مناسب

و مثبت بودن نمونه سرم‌های تھیه شده بعد از آلودگی)، سوسپانسیون مغز تمام موش‌های آلوده شده و ۱۰ سر از موش‌های غیر آلوده (علوه بر ۴۰ سر موش انتخاب شده جهت مطالعه) از طریق داخل صفاقی به موش سفید کوچک آزمایشگاهی تلقیح گردید [۷، ۹].

۳ - طراحی الایزا

الف - تعیین رقت مناسب کونژوگه

این قسمت در قالب الایزا مستقیم انجام شد. به طور خلاصه در یک میکروپلیت ۹۶ حفره‌ای مخصوص الایزا، سریال رقت دو برابر از کونژوگه (Rabbite-AntiRat) نشاندار شده با پراکسیدار، ساخته شرکت DAKO (دانمارک)، و سرم تھیه شد (کونژوگه در جهت عمودی و سرم در جهت افقی حفره‌های میکروپلیت رقیق شدند) به طوری که هر رقت از کونژوگه با تمام رقت‌های سرم سنجیده شود. پس از پایان مراحل آزمایش، میزان جذب نوری حفره‌ای پلیت با اسپکتروفوتومتر چند کانالی (ساخت شرکت Moller – Wede آلمان) در طول موج ۴۹۲ نانومتر تعیین شد.

ب - تعیین رقت مناسب آنتیژن

این مرحله در قالب الایزا غیرمستقیم صورت گرفت. به طور خلاصه در یک میکروپلیت ۹۶ حفره‌ای مخصوص الایزا سریال رقت دو برابر از سرم و آنتیژن تھیه شد (سرم در جهت عمودی و آنتیژن در جهت افقی میکروپلیت رقیق شدند) به طوری که هر کدام از رقت‌های سرم با تمام رقت‌های آنتیژن مقایسه شوند. در پایان مراحل آزمایش، میزان جذب نوری حفره‌های پلیت با اسپکتروفوتومتر چند کانالی در طول موج ۴۹۲ نانومتر تعیین گردید.

ج - تعیین رقت مناسب سرم

برای این منظور سه نمونه سرم منفی و سه نمونه سرم مثبت با رقت بالا، متوسط و پایین انتخاب و در قالب الایزا غیرمستقیم آزمایش شدند به طور خلاصه میزان مناسب از آنتیژن به دیواره تمام حفره‌های میکروپلیت ۹۶ خانه‌ای مخصوص الایزا متصل و سریال رقت دو برابر و دوتایی (در دو ستون کنار هم) از سرم‌های مورد نظر در جهت عمودی این حفره‌های تھیه گردید در پایان میزان جذب نوری حفره‌های

و تحت شرایط این مطالعه رقت کونژوگه ۱ به ۴۰۰۰، رقت مناسب آنتیژن ۱ به ۳۲ (حاوی ۶/۲۵ میکروگرم پروتئین در میلی لیتر ترکیب حاوی آنتیژن) و رقت مناسب سرم (آنتی بادی ۱) به ۲۰۰ بدست آمد.

ب - تعیین Cut-off تست

میانگین و انحراف معیار میزان جذب نوری نمونه سرم‌های منفی به ترتیب ۰/۰۵ و ۰/۱۸ بدست آمد و با توجه به این که منحنی فراوانی OD سرم‌های منفی کشیدگی به سمت راست داشت با ۹۹٪ اطمینان Cut-off تست عبارت است از:

$$\text{Cut-off} = \mu + 3SD = 0/18 + 0/15 = 0/33$$

انجام الایزا

نتایج آزمایش نمونه‌های سرم روز ۱۵ آلوگی، روز ۶۰ آلوگی و سرم‌های منفی به روش الایزا با رسوب سولفات آمونیوم اشباع (٪۳۰) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلوگه با توکسوبلاسما به ترتیب در جداول ۲، ۳ و ۴ آمده است (حین مراحل خون‌گیری ۴ سر از موش‌های صحرایی مردند بنابراین نمونه‌های سرم آن‌ها از مطالعه حذف شدند). بررسی داده‌های فوق نشان می‌دهد که میزان جذب نوری (OD)^۱ تمام نمونه سرم‌های روز ۱۵ آلوگی، روز ۶۰ آلوگی و دو مورد از سرم‌های منفی بیشتر از cut-off تست می‌باشد در نتیجه با توجه به نتایج آزمایش نمونه‌های سرم موش‌ها به روش رنگ‌سنگی، تحت شرایط مورد نظر در این بررسی، حساسیت و ویژگی تست الایزا-غیرمستقیم به روش تک رقتی برای تشخیص آلوگی به توکسوبلاسما (وجود آنتی بادی علیه توکسوبلاسما در سرم) در مدل حیوانی مورد مطالعه به شرح ذیل می‌باشد.

۳۶

$$\text{حساسیت} = \frac{100}{36+0} \times 100 = ٪۱۰۰$$

۳۶+۰

۳۶

$$\text{ویژگی} = \frac{100}{36+2} \times 100 = ٪۹۵$$

1- Optical density

نتایج آزمایش رنگ‌سنگی سرم موش‌های صحرایی که به طور تصادفی به منظور تعیین نمونه سرم‌های مناسب از مراحل سیر توکسوبلاسمازیس انتخاب شدند (۱۰ سر). در جدول ۱ آمده است. داده‌های این جدول نشان می‌دهد که عیار آنتی بادی علیه توکسوبلاسما در سرم این موش‌ها در اوایل آلوگی (تا روز ۲۲) سیر صعودی داشته ولی در نمونه سرم‌های تهیه شده از روز ۶۰ آلوگی مساوی یا کمتر از روز ۲۲ می‌باشد. اختلاف عیار آنتی بادی در نمونه‌های سرم این دو روز با $p < 0.01$ معنی‌دار بود. همچنین گرچه عیار آنتی بادی از روز هشتم آلوگی قابل شناسایی بود ولی تاریخ ۱۵ به میزان مناسب افزایش یافت (باتوجه به سرم کنترل). این افزایش با $p < 0.05$ معنی‌دار بود. بنا براین سرم روز ۱۵ به عنوان سرم اوایل آلوگی و سرم روز ۶۰ به عنوان سرم مرحله مزمن انتخاب شدند.

در صفاق تمام موش‌های سفیدکوچک آزمایشگاهی که سوسپانسیون مغز موش‌های آلوگه شده با تاکیزوئیت‌های توکسوبلاسما را از طریق تزریق داخل صفاقی دریافت کرده بودند و رقت End-point سرم آن‌ها مساوی یا بیشتر از ۱ به ۲۵۶ (رقت پیشنهادی کنترل مثبت) بود تاکیزوئیت مشاهده گردید ولی در صفاق موش‌هایی که با سوسپانسیون مغز موش‌هایی که سرم آن‌ها با روش رنگ‌سنگی از نظر وجود آنتی بادی علیه توکسوبلاسما منفی بود تاکیزوئیت مشاهده نشد.

طراحی الایزا

الف - تعیین رقت مناسب کونژوگه، آنتیژن و سرم با در نظر گرفتن عوامل زیر در جدول تعیین عیار برای هر مورد

Plateau-height: حفره‌هایی که در آن‌ها زیادی آنتیژن یا آنتی بادی وجود داشت به عبارت دیگر با تغییر رقت آنتیژن و یا سرم، میزان جذب نوری در آن‌ها تغییر پیدا نکرد. Backgrond plate: میزان جذب نوری ناشی از واکنش‌های غیر اختصاصی و بدون ارتباط با فعالیت آنزیم End-point: آخرین رقتی از آنتیژن یا سرم که میزان جذب نوری آن بالاتر از Backgrond می‌باشد.

جدول انتخیرات رقت نهایی (End point) در آزمایش Dye – Test نمونه‌های سرم ده سرماز موش‌های صحرایی آلووده شده به توکسوپلاسمما

شماره حیوان	آلوودگی	رقت نهایی سرم				شماره حیوان	
		قبل از آلوودگی	بعد از آلوودگی	روز ۸	روز ۱۵	روز ۲۲	روز ۶۰
۳	*	۱:۱۴	۱:۱۲۸	۱:۱۲۸	۱:۱۲	۱:۱۰۲۴	۱:۱۵۱۲
۵	۱:۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۲۵۶	۱:۱۵۱۲	۱:۲۵۶
۸	۱:۱۶	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۱۵۱۲	۱:۱۰۲۴	۱:۱۰۲۴
۱۴	۱:۴	۱:۱۲۸	۱:۱۲۸	۱:۱۲۸	۱:۲۰۴۸	۱:۱۵۱۲	۱:۲۰۴۸
۹	۱:۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۲۵۶	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲
۲۱	۱:۱۶	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲
۱۷	۱:۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲
۱۹	۱:۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲	۱:۱۵۱۲
۲۳	۱:۱۶	۱:۱۲۸	۱:۱۲۸	۱:۱۲۸	۱:۲۰۴۸	۱:۱۵۱۲	۱:۲۰۴۸
۱۵	۱:۱۶	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۶۴	۱:۱۰۲۴	۱:۱۰۲۴	۱:۲۵۶

* اعداد داخل جدول رقت نهایی سرم می‌باشند.

افزایش رقت نهایی سرم‌های روز ۸ بعد از آلوودگی نسبت به قبل از آلوودگی و سرم‌های روز ۱۵ بعد از آلوودگی نسبت به روز ۸ با $p < 0.01$ معنی‌دار می‌باشد.

افزایش رقت نهایی سرم‌های روز ۲۲ بعد از آلوودگی نسبت به روز ۱۵ با $p < 0.005$ معنی‌دار می‌باشد
اختلاف رقت نهایی سرم‌های روز ۶۰ بعد از آلوودگی نسبت به روز ۲۲ با $p < 0.01$ معنی‌دار است

جدول ۲: نتایج آزمایش (OD) نمونه سرم‌های روز ۱۵ (موش‌های صحرایی آلووده شده با توکسوپلاسمما) به روش الایزا و استفاده از رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده شده به توکسوپلاسمما.

شماره نمونه	OD	شماره نمونه	OD	شماره نمونه	OD
۱	۲/۰۲	۱۵	۱/۸۰	۲۹	۱/۴۰
۲	۲/۰۱	۱۶	۱/۹۲	۳۰	۱/۶۳
۳	۱/۰۹	۱۷	۱/۸۸	۳۱	۰/۹۸
۴	۲/۱۱	۱۸	۱/۹۹	۳۲	۱/۶۴
۵	۱/۹۵	۱۹	۲/۰۱	۳۳	۱/۵۵
۶	۱/۹۴	۲۰	۱/۹۹	۳۴	۱/۹۵
۷	۱/۸۵	۲۱	۲/۰۰	۳۵	۱/۹۹
۸	۱/۷۷	۲۲	۱/۹۸	۳۶	۲/۰۰
۹	۲/۱۴	۲۳	۰/۹۲	۳۷	۰/۱۴
۱۰	۲/۰۱	۲۴	۱/۶۳	۳۸	۰/۱۵
۱۱	۱/۹۷	۲۵	۱/۴۶	۳۹	۰/۱۴
۱۲	۱/۸۹	۲۶	۱/۲۸	۴۰	۰/۱۳
۱۳	۱/۸۵	۲۷	۱/۶۹	۴۱	۰/۱۵
۱۴	۱/۸۴	۲۸	۱/۴۴	۴۲	۰/۱۲

شماره‌های ۳۷، ۳۸ و ۳۹ سرم منفی و شماره‌های ۴۰، ۴۱ و ۴۲ عبدون آتنی ژن بوده‌اند (کنترل منفی)

جدول ۳: نتایج آزمایش (OD) نمونه سرم روز ۶۰ موش های صحرایی آلووده شده با توکسوپلاسمای آزمایشگاهی آلووده شده به توکسوپلاسمای رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده شده به توکسوپلاسمای.

OD	شماره نمونه	OD	شماره نمونه	OD	شماره نمونه
۱/۳۹	۲۹	۱/۹۴	۱۵	۱/۱۷	۱
۱/۶۲	۳۰	۱/۷۷	۱۶	۳۵/۱	۲
۱/۷۸	۳۱	۱/۷۹	۱۷	۰/۹۰	۳
۱/۸۹	۳۲	۱/۷۸	۱۸	۱/۹۲	۴
۱/۸۸	۳۳	۱/۷۷	۱۹	۱/۸۲	۵
۱/۶۴	۳۴	۱/۶۴	۲۰	۱/۸۳	۶
۱/۶۹	۳۵	۱/۸۵	۲۱	۱/۷۷	۷
۱/۶۸	۳۶	۱/۶۲	۲۲	۱/۶۸	۸
۰/۱۳	۳۷	۱/۲۴	۲۳	۱/۵۶	۹
۰/۱۶	۳۸	۲/۰۴	۲۴	۱/۲۷	۱۰
۰/۱۷	۳۹	۱/۵۷	۲۵	۱/۳۷	۱۱
۰/۱۴	۴۰	۱/۶۵	۲۶	۱/۱۶	۱۲
۰/۱۵	۴۱	۱/۶۵	۲۷	۱/۸۸	۱۳
۰/۱۲	۴۲	۱/۶۸	۲۸	۱/۹۲	۱۴

شماره های ۳۷، ۳۸ و ۳۹ سرم منفی و شماره های ۰، ۱، ۴ و ۴۳ بدون آنتی زن بوده اند (کنترل منفی)

جدول ۴: نتایج آزمایش (OD) نمونه سرم منفی موش های صحرایی آلووده شده با توکسوپلاسمای آزمایشگاهی آلووده شده به توکسوپلاسمای رسوب سولفات آمونیوم اشباع (۳۰٪) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلووده شده به توکسوپلاسمای.

OD	شماره نمونه	OD	شماره نمونه	OD	شماره نمونه
۰/۲۲	۲۷	۰/۲۵	۱۴	۰/۲۹	۱
۰/۱۵	۲۸	۰/۱۶	۱۵	۰/۳۴	۲
۰/۱۵	۲۹	۰/۳۵	۱۶	۰/۱۸	۳
۰/۲۳	۳۰	۰/۱۶	۱۷	۰/۱۸	۴
۰/۱۸	۳۱	۰/۱۴	۱۸	۰/۲۶	۵
۰/۱۵	۳۲	۰/۱۴	۱۹	۰/۱۲	۶
۰/۱۸	۳۳	۰/۲۶	۲۰	۰/۲۵	۷
۰/۱۲	۳۴	۰/۱۵	۲۱	۰/۱۶	۸
۰/۱۷	۳۵	۰/۲۱	۲۲	۰/۱۵	۹
۰/۱۴	۳۶	۰/۱۸	۲۳	۰/۱۳	۱۰
۰/۱۷	۳۷	۰/۱۴	۲۴	۱/۳۷	۱۱
۰/۱۷	۳۸	۰/۱۸	۲۵	۰/۱۴	۱۲
۰/۱۴	۳۹	۰/۱۵	۲۶	۰/۳۲	۱۳

شماره های ۳۷، ۳۸ و ۳۹ بدون آنتی زن بوده اند (کنترل منفی)

بحث

در سال ۱۹۸۷ یاسوهیروسوزکی^۱ گزارش کرد که آنتی‌بادی‌های تولید شده علیه آنتی‌ژن‌های گردشی توکسوپلاسما از روز دهم آلوودگی در سرم قابل شناسایی بوده و تا روز هفدهم به بالاترین میزان می‌رسند [۱۷]. کازابون و همکاران (۱۹۹۴) این آنتی‌بادی‌ها را از روز ۱۵-۱۳ بعدازآلوودگی شناسایی کردند؛ بنابراین هفته دوم آلوودگی را زمان مناسب برای تهیه نمونه سرم از اوایل الودگی به توکسوپلاسموزیس برای مطالعه در رابطه با آنتی‌ژن‌های دفعی ترشحی پیشنهاد کردند [۴]. در مطالعه حاضر (جدول ۱) آنتی‌بادی علیه توکسوپلاسما در سرم موش‌ها در روز هشتم قابل شناسایی بود، تاروز ۲۲ سیر صعودی داشت ولی در روز ۶۰ ثابت بود یا کاهش پیدا کرد این موضوع بروز توکسوپلاسموزیس حاد بدنبال تلقیح تاکی‌زوئیت‌های توکسوپلاسما در اوایل آلوودگی و تغییر فازسیر بیماری در روز ۶۰ را در مدل حیوانی مورد مطالعه نشان می‌دهد [۱۴، ۱۸].

مطالعات قبلی نشان داده‌اند که برخی از آنتی‌ژن‌های دفعی ترشحی توکسوپلاسما تنها در زمان خاصی از دوره بیماری در سرم قابل شناسایی می‌باشند هم‌چنین آنتی‌بادی‌های تولید شد علیه اجزاء مختلف این آنتی‌ژن‌ها از نظر نوع و زمان قابل شناسایی در سرم مراحل توکسوپلاسموزیس متفاوتند [۳، ۹]؛ بنابراین در مطالعه حاضر به منظور بررسی این موضوع که آیا با روش الایزا تحت شرایط مورد نظر می‌توان این تفاوت را نشان داد سرم روز ۱۵ به عنوان نمونه سرم اوایل آلوودگی و سرم روز ۶۰ به عنوان نمونه سرم فاز مزمن انتخاب و آزمایش شدند [۹، ۱۴].

یافته‌های این مطالعه (جدول ۲ و ۳) نشان می‌دهد که رسوب سولفات آمونیوم اشیاع (٪۳۰) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشکاری آلووده شده به توکسوپلاسما حاوی ترکیبات آنتی‌ژنیکی می‌باشد که هم با سرم حاوی آنتی‌بادی تولید شده در اوایل ابتلا به توکسوپلاسموزیس (روز ۱۵) و هم با سرم مرحله مزمن (روز ۶۰) این بیماری واکنش می‌دهند. به عبارت دیگر روش پیشنهادی در این مطالعه وجود آنتی‌بادی علیه توکسوپلاسما رادر سرم مدل حیوانی مورد مطالعه تعیین

نتایج مطالعات انجام شده به منظور شناسایی ترکیباتی از توکسوپلاسما به عنوان نشانگر مناسب جهت بهبود ارزش تشخیصی روش‌های سرولوژی برای تشخیص توکسوپلاسموزیس نشان می‌دهد که آنتی‌ژن‌های دفعی ترشحی تاکی‌زوئیت‌های توکسوپلاسما در این رابطه از اهمیت خاص برخودار می‌باشند [۱۱، ۱۹].

در مطالعات قبلی معمولاً از مایع رویی کشت سلولی توکسوپلاسما و یا محیط کشت RPMI-1640 که تاکی‌زوئیت‌های تک یاخته در آن انکوبه شده بودند به عنوان ترکیب حاوی E/SA استفاده شده است. اگرچه آنتی‌ژن‌های تهیه شده با این روش‌ها از خلوص بیشتری برخودار هستند ولی انجام آن‌ها نسبتاً مشکل و نیاز مند شرایط و امکانات خاص می‌باشد [۱۸، ۱۹].

یاماموتو در سال ۱۹۹۸ گزارش کرد مایع صفاق موش‌های سفید کوچک آزمایشگاهی که از طریق تزریق داخل صفاقی با تاکی‌زوئیت‌های توکسوپلاسما آلووده شده بودند با سرم‌های انسانی حاوی آنتی‌بادی علیه توکسوپلاسما واکنش نشان می‌دهد [۱۹]. داده‌های جداول ۲، ۳ و ۴ (نتایج آزمایش نمونه سرم‌های منفی و روزهای ۱۵ و ۶۰ بعد از آلوودگی) این مطالعه نیز این مطلب رادر رابطه با سرم موش‌ها نشان می‌دهد. این محقق هم‌چنین رسوب سولفات آمونیوم اشیاع ۳۰-۸۰ درصد از این ترکیبات را به روش الایزا نقطه‌ای با نمونه سرم‌های فوق آزمایش و گزارش نمود که رسوب سولفات آمونیوم اشیاع ۳۰-۴۰ درصد حاوی ترکیبات آنتی‌ژنیک بیشتری نسبت به بقیه اجزاء می‌باشد؛ بنابراین به نظر می‌رسد با تلقیح تاکی‌زوئیت‌های توکسوپلاسما از طریق داخل صفاقی به موش‌های سفید کوچک آزمایشگاهی می‌توان مایع صفاق آن‌ها را به عنوان ترکیب حاوی آنتی‌ژن‌های دفعی - ترشحی به کار برد. تهیه آنتی‌ژن‌های مذکور از این طریق نسبت به روش‌های دیگر آسانتر و ارزانتر خواهد بود و با استفاده از روش‌های تخلیص از جمله رسوب با سولفات آمونیوم اشیاع، می‌توان آغشتنگی E/SA تهیه شده رانیز بر طرف نمود.

نانوگرم از آنتیژن نیز واکنش صورت می‌گیرد این موضوع در رابطه با آنتیژن‌های دفعی-ترشحی با توجه به کم بودن نسبی میزان آن‌ها در ترکیب کامل نمونه حاوی آنتیژن اهمیت بیشتری دارد [۱۸، ۵].

از یافته‌های این مطالعه استنباط می‌شود که روش الایزا با استفاده از رسوب سولفات آمونیوم اشباع (٪۳۰) مایع صفاق موش سفید کوچک آزمایشگاهی آلوده شده به توکسوپلاسمای (به عنوان آنتیژن)، روش مناسب (ویژگی و حساسیت نسبتاً بالا) برای تشخیص توکسوپلاسموزیس در موش صحرایی به نظر می‌رسد؛ بنابراین موضوع در رابطه با آلودگی انسانی و همچنین میزان محافظت کنندگی این ترکیبات در برابر آلودگی به توکسوپلاسمای در دست مطالعه می‌باشد.

می‌کند اما سرم روزهای مختلف را از این نظر تفکیک نمی‌نماید.

در بین تکنیک‌های قابل استفاده برای تشخیص توکسوپلاسموزیس با به کارگیری E/SA، روش الایزا مناسب‌تر به نظر می‌رسد زیرا روش‌هایی مثل ایمنوبلاتینگ و رادیوایمنوآسی گرچه از ارزش تشخیصی مناسب برخوردار می‌باشند ولی به خاطر پیچیدگی روش اجرا، به کارگیر آن در اکثر آزمایشگاه‌های تشخیص طبی محدود نمی‌باشد. با توجه به پایین بودن مقدار آنتیژن‌های دفعی-ترشحی در واحد حجم ترکیب حاوی این آنتیژن‌ها، در تست‌هایی مانند IHA، لاتکس آگلوتیناسیون، عمل ثابت شدن آنتیژن بر روی گلبول‌های قرمز یا ذرات لاتکس ممکن است به خوبی صورت نگیرد. حساسیت الایزا نسبتاً بالاست به طوری که با ۱-۵

منابع

- [۱] محمودزاده ع، عبداللهی ح، دلیمی ع، زواران ا: ارزیابی Dot-ELISA با استفاده از آنتیژن‌های دفعی ترشحی برای تشخیص توکسوپلاسموزیس. مجله علوم پزشکی مدرس، ۱۳۷۹، دوره ۳، شماره یک، صفحات: ۴۷-۵۳.
- [۲] Allain JP, Palmer CR, Pearson G: Epidemiological study of latent and recent infection by *Toxoplasma gondii* in pregnant women from a regional population in the U.K. *J Infect Dis.*, 1998; 36(2): 189-96.
- [۳] Carla A, Almedia R, Susa M Jose R : Detection of antibodies to the 97KD of toxoplasma gondii in sample of human serum. *Mem. Inst. Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro.*, 2002; 97(7): 1009-1013.
- [۴] Cazabon P, Bessieres MH, Seguela JP: Kintics study and characterization of target excreted secreted antigens of immunoglobulin G, M.A and E antibodies from mice infected with different strains of toxoplasma gondii. *parasitol. Res.*, 1994; 80(1):58-63.
- [۵] Crowther JR: ELISA: Theory and practice. 8th edition, Humana press, Totowa, New jersey, 1996.
- [۶] Dao A, Azzouz N, Eloundou N, ga C, Dubremetz JF, Schwarz RT, Frotier B: Unspecific reactivity of IgM directed against the low-molecular-weight antigen of *Toxoplasma gondii*. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis.*, 2003; 22(7): 418-21.
- [۷] Daryani A, Hosseini AZ, Dalimi A : Immune responses against excreted / secreted antigens of *Toxoplasma gondii* tachyzoites in the murine model. *Vet Parasitol.*, 2003; 113(2):123-34.
- [۸] Dubey JP, Frenkel JK : Toxoplasmosis of rats: A review, with considerations of their value as an animal model and their possible role in epidemiology. *Vet Parasitol.*, 1998; 77(1): 1-32.
- [۹] Edward KM, David TJ: Medical parasitology. 8th edition, W.B Saunders company, 1999; 5th chapter, pp: 161-171.
- [۱۰] Fuentes I, Rodricuez M, et al: Urine sample used for congenital toxoplasmosis diagnosis by PCR. *J Clin Microbiol.*, 1996; 34(10): 2368-71.

- [11] Garcia L.S: Diagnostic medical parasitology. 4th edition, ASM Press, Washington, 2001; chapter 6, pp: 132-204.
- [12] Gulie DJ and Richard EH: Toxoplasmosis in: Medical parasitology. A practical approach. Cllespie SH., Hawkey PM. Oxford university, 1996; pp: 33-59.
- [13] Johnstons A., Thorpe R: Immunochemistry in practice. 3th edition, Blackwell science, London, 1996; chapter 1, pp: 1-33
- [14] Jenum PA, Stray-p B, Gundersen AG: Improved diagnosis of primary Toxoplasma gondii infection in early pregnancy by determination of anti Toxoplasma immunoglobulin G- avidity. *J Clin Microbiol.*, 1997; 35(8): 1972-7.
- [15] liesenfeld O, Cynthia P, Jose GM, Raj G, Judih l: False positive results in immunoglobulin M(IgM) toxoplasma antibody tests and importanc of confirmatory testing: the Platelia Toxo IgM test. *J Clin Microbiol.*, 1998; 35(1): 174-178.
- [16] Reiter-Owona I, Peterson E, Joynson D, Aspock H, Dade ML, et al: The past and present role of the Sabin-Feldman dye-test in the serodiagnosis of toxoplasmosis. *Bulletin WHO.* 1999; 77(11): 929-934.
- [17] Susuki Y, Kobayashi A: Presence of high concentration of circulating Toxoplasma antigens during acute Toxoplasma infection in athymic nude mice. *Immun.*, 1987; 55(4): 1017-18.
- [18] Wilson M, McAuuley JB: Laboratory diagnosis of toxoplasmosis. *Clinics Laboratory Medicine*, 1991; 11(4): 923-38.
- [19] Yamamoto YL, Mineo JR, Meneghiss CS, Kawaraba YM: Detection in human sera of IgM, IgG and IgA to excreted – secreted antigens toxoplasma gondii by use of Dot-ELISA and immunoblot assay. *Ann Trop Med Parasitol.*, 1998; 92(1): 23-30.

Evaluation of ELISA Method Using the Excreted / Secreted Antigens of Toxoplasma for Toxoplasmosis Serodiagnosis in Rat

SH. Abdollahi PhD^{1*}, A.Mahmoudzadeh PhD², M. Bahadoran MSc³

1 Assistant Professor, Dept. of Microbiology, Faculty of Medicine, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran

2- Associated Professor, Dept. of Microbiology, Faculty of Medicine, Baghiatallah University, Tehran, Iran

3- Academic Member, Dept of Microbiology, Faculty of Medicine, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran

Background: Many studies have reported that *Toxoplasma gondii* excreted/secreted antigens (E/SA) appear to be a suitable marker for toxoplasmosis serodiagnosis. Most of those studies have used E/SA obtained from supernatant of toxoplasma cell culture, or by incubating tachyzoites in cell free media (RPMI- 1640). The present study, evaluated the ELISA method, using the components of peritoneal fluid of infected mice (as another source of E/SA), for toxoplasmosis diagnosis in rat.

Materials and Methods: Peritoneal fluids of infected mice by interaperitoneal inoculation (IP) with toxoplasma tachyzoits were collected after 3 days of infection and centrifuged at $750 \times g$ for 15 min, then the supernatant was precipitated with ammonium sulphate soulution (30% saturated)

Forty noninfected (male) rats (7-10 weeks old) were injected with 4×10^6 toxoplasma tachyzoits IP and their serum samples were collected at 8, 15, 22 and 60 days after the infection. Then 10 samples from each day were tested by Dye- test. The sera of 15 and 60 days after infection of all animals were selected as suitable samples. Then the sera of these days were tested by the dye-test and ELISA using E/SA.

Results: The cut-off point of ELISA with 99% confidence was found to be 0.33 and optical density (OD) of all the sera samples of 15 and 60 days after infection and 2 negative sera were over than test cut-off. Moreover, sensitivity and specificity of the method were determined to be 100% and 95%, respectively.

Conclusion: Our findings showed that ELISA in the condition of using ammonium sulphate precipitation has a good enough sensitivity and specificity for toxoplasmosis diagnosis in rat.

Key words: Toxoplasmosis, Excreted/Secreted Antigens, ELISA, *Toxoplasma Gondii*

***Corresponding author Tel: (0391) 5234003, Fax:(0391)5225209, E-mail:habdollahi38@yahoo.com**

Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences and Health Services, 2004, 3(4):232-242